

SPOLOČNOSŤ PROMETHEUS

– združenie svetských humanistov

Pod Banošom 14, 974 11 Banská Bystrica

Memorandum slovenských sekulárnych humanistov 2021

My, sekulárni humanisti v Slovenskej republike (agnostici, ateisti, etici, humanisti, sekularisti, skeptici, voľnomyšlienkári a iné skupiny občanov bez náboženského vyznania), ako druhá najväčšia svetonázorová skupina na Slovensku, žiadame o plné a dôsledné rešpektovanie všeobecnej rovnosti v dôstojnosti a v právach, ktoré aj pre nás vyplývajú z Ústavy Slovenskej republiky i medzinárodnoprávných dokumentov.

Napriek tomu, že základný zákon štátu zaručuje hneď v čl. 1 ods. 1, že Slovenská republika sa neviaže na nijakú ideológiu, ani náboženstvo, v praxi rastie vplyv a rozširujú sa privilégia najmä katolíckej, ale aj iných cirkví. Naše práva sú hrubo porušované a diskriminácia sekulárnych humanistov sa prehľbuje.

Na každom kroku sa stretávame s nepochopením, predsudkami, urážkami a nenávisťou náboženských fundamentalistov, ale aj zo strany štátnych a verejných inštitúcií, vrátane médií. Vychádzajúc z ducha našej ústavy sme presvedčení, že sekulárny štát je jediná forma štátneho zriadenia, v ktorom majú všetci ľudia rovnaké práva bez ohľadu na to, či sa k náboženskej viere hlásia alebo nie. Preto na základe dlhodobých skúseností **ŽIADAME**:

1. **Dôslednú odluku cirkvi od štátu.** Na Slovensku štát nielenže platí ústredia cirkví a platy kňazov, ale prostredníctvom ďalších kapitol štátneho rozpočtu poskytuje každoročne na ich činnosť viac ako 250 miliónov eur. Ak štát nie je ochotný prestať s nadštandardným financovaním cirkví, navrhujeme rovnocenné financovanie aj organizácií humanistických občanov.
2. Prezidentku republiky, aby na stretnutí s pápežom otvorila otázku **revízie tzv. Vatikánskych zmlúv**, ktoré nielenže diskriminujú značnú časť obyvateľstva, ale obmedzujú zvrchovanosť Slovenskej republiky vo viacerých otázkach.
3. **Prijatie zákona na ochranu sekulárnych humanistov**, ktorý odstráni diskrimináciu ľudí bez náboženského vyznania na pracoviskách, v školách, v zdravotníctve a zabráni potláčaniu ich práv vo všetkých sférach verejného života.
4. **Rovnoprávne zabezpečenie a rešpektovanie duchovných a etických potrieb humanistov.** Požadujeme vytvorenie humanistických centier na univerzitách, zaradenie humanistických poradcov do ozbrojených síl štátu a stálu prítomnosť sekulárnych humanistických poradcov pri starostlivosti o chorých v nemocniciach a domovoch sociálnych služieb.
5. **Vyučovanie nábožensky a svetonázorovo neutrálnej etiky na školách** ako mravnej náuky pre každého a popri tom voliteľný dobrovoľný predmet buď náboženská výchova alebo humanistická etická výchova. Rovnako žiadame, aby popri teologických katedrách a fakultách boli na verejných a štátnych školách vytvorené minimálne humanistické katedry na zabezpečenie výchovy odborníkov na sekulárnu etiku.
6. **Rovnakú možnosť prístupu do verejnoprávných médií** ako majú cirkvi, najmä v podobe samostatnej pravidelnej relácie, účasti na diskusných reláciách alebo pravidelných príhovorov odborníkov na etiku z radov humanistov, ktoré sú nám dosiaľ upierané. Sme presvedčení, že psychológ, filozof alebo iný humanistický učenec dokáže pomôcť človeku bez náboženského vyznania lepšie ako kňaz.

7. **Vytvorenie rovnoprávných podmienok pre duchovné a etické potreby humanistov** na úrovni miest a obcí, tak, aby sa ľudia bez náboženského vyznania mohli stretávať a spoločne zušľachťovať mravnú podstatu človeka. Aj my potrebujeme centrá, kde by sme sa mohli zotaviť po všetkých stránkach, cvičiť, meditovať, prehľbovať priateľstvo a iné cnosti a kultivovať naše hodnoty a kultúru bez akýchkoľvek svetonázorových dogiem v prospech slovenskej spoločnosti.
8. **Najvyšších ústavných činiteľov**, osobitne prezidentku republiky, **aby prestali ignorovať organizácie ľudí bez náboženského vyznania** najmä pri pravidelných stretnutiach s duchovnými. Malo by byť v záujme štátu, aby pri posilňovaní etiky, súdržnosti a mravného dobra našej spoločnosti mali rovnocenné miesto aj sekulárni humanisti.
9. **Rovnaké uznanie a rešpekt pre ľudí bez náboženského vyznania** ako pre ľudí s náboženskou orientáciou. Odmietame zavádzanie cirkevných noriem pre celú spoločnosť. Žiadame, aby bola legislatíva nábožensky neutrálna, rovná a slobodná pre všetkých občanov. Nechceme pripraviť cirkvi o ich práva, ale sme proti ich privilégiám, ktoré im v demokratickej spoločnosti neprináležia.
10. Aby **prejavy nenávisť voči ľuďom bez náboženského vyznania boli posudzované eticky a trestnoprávne rovnako** ako náboženská, národnostná, rasová alebo triedna neznášanlivosť.
11. **Zaradenie sekulárnych humanistov do celospoločenského dialógu** rovnoprávne spolu s ostatnými náboženstvami. Sekulárni humanisti vo významnej miere tvoria a formujú slovenskú spoločnosť, jej minulosť, prítomnosť i budúcnosť a sú jej samozrejmom súčasťou. Nemôžu byť vylúčení z duchovného dialógu. To, či je človek morálny a dobrý alebo nie, nezávisí od náboženskej viery. Závisí to predovšetkým od samotného človeka. Morálny kompas humanistu je rovnako spoľahlivý, ako morálny kompas veriaceho človeka.

My, slovenskí sekulárni humanisti, nemáme záujem viesť svetonázorové spory, ponúkame najnižší spoločný menovateľ pre etické spolužitie v našej spoločnosti pre všetkých. Ponúkame a presadzujeme priateľstvo, solidaritu, toleranciu, zvládanie životných kríz, ohľaduplnosť v medziľudských vzťahoch, obranu ľudských práv, sociálnu zodpovednosť a radosť zo života pri zachovaní ideologicko-náboženskej neutrality štátu a rôznych názorov na posledné otázky. Preto sme presvedčení, že uznanie, rešpekt a podpora sekulárneho humanizmu je v záujme celej spoločnosti.

Banská Bystrica, 9. september 2021

1. Spoločnosť Promethues – združenie svetských humanistov, v zastúpení predsedom PhDr. Romanom Hradeckým
2. Doc. PhDr. Eduard Chmelár, PhD., Humanista roka 2021
3. MVDr. Rastislav Škoda, CSc, Veľvyslanec humanizmu 2019
4. PaedDr. Ivan Šabo, Veľvyslanec humanizmu 2014
5. Mgr. Marina Čarnogurská-Ferancová, CSc., Veľvyslankyňa humanizmu 2016
6. PhDr. Stanislav Mičev, PhD, generálny riaditeľ Múzea Slovenského národného povstania, ktoré je nositeľom čestného titulu Humanista roka 2008
7. JUDr. Ján Chudík, CSc., Veľvyslanec humanizmu 2018

8. Doc. PhDr. Matej Beňo, CSc., Veľvyslanec humanizmu 2013
9. PhDr. Ľudmila Rešovská, Humanistka roka 2011
10. František Jedinák, Veľvyslanec humanizmu 2015
11. Alena Mižíková, Humanistka roka 2017
12. PhDr. Ivan Poljak, Veľvyslanec humanizmu 2020
13. Ing. Zuzana Kočišová, dcéra prof. MUDr. Alexandra Reháka, DrSc., Veľvyslanka humanizmu 2008
14. JUDr. Marián Baťala, laureát ocenenia Za vernosť humanizmu 2014
15. JUDr. Stanislav Kizek, laureát ocenenia Za vernosť humanizmu 2014